

N:o 30.

Ank. till Riksd. Kansli d. 29 Febr. 1868, kl. 8 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Sjette Hufvudtitel.

(2:dra U. A.)

Nu gällande Riks-stat upptager för denna Hufvudtitel:

Penningar	3,696,718: 32.
Indelta räntor, beräknade enligt markegång till	198,479: 68.
Indelt spanmål	11,816: 80.
och oindelt spanmål	19,885: 20.

 eller tillhopa R:mt R:dr 3,926,900: —

För de förändringar, som å denna Hufvudtitel ifrågakommit, får Utskottet här nedan redogöra, i den ordning anslagen äro i Riks-staten uppförda:

Departementets Expedition.

1:o. Såsom arfvode åt ett *biträde vid de kommunala ärendenas beredning och expedierande* har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag af 1,800 R:dr; och då, enligt hvad af Statsråds-protokollet (Bil. n:o 5 pag. 1 och 2) inhemtas, dessa ärenden till omfattning och betydenhet äro i stigande, torde det begärda anslaget, som vid de två sednaste riksdagarne blifvit beviljadt att utgå med enahanda belopp, fortfarande vara behöfligt, hvarföre Utskottet tillstyrker,

*Ang. arfvode
åt ett biträde
vid de kommunala
ärendenas beredning
inom
Civil-departementet.*

att för ofvanberörda ändamål till Kongl. Maj:ts disposition måtte anvisas ett extra anslag af 1,800 R:dr att för år 1869 utgå.

Bih. till Riksd. Prot. 1868. 4 Saml. 1 Afd. 16 Häft.

Kommers-kollegium.

Ang. indragning af anslaget till Kommers-kollegium.

2:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 268) har Herr *Jöns Pehrsson*, bland annat, föreslagit indragning af de för Kommers-kollegium å Sjette Hufvudtiteln uppförda anslag.

Innan den vid sistlidne riksdag väckta frågan om Kommers-kollegii indragning eller förändrade organisation blifvit behörigen pröfvad och afgjord, kan, af naturliga skäl, någon väsentlig rubbning i de för nämnda embetsverk uppförda anslag icke ega rum. Något förslag till lösning af berörda organisationsfråga är nu icke framlagdt. Visserligen har Kongl. Maj:t deråt egnat sin nådiga uppmärksamhet, men Kongl. Maj:t har, enligt hvad af Statsråds-protokollet (Bil. n:o 5 pag. 5 och 6) inhemtas, dervid funnit möjligheten af en ändamålsenligare anordning i afseende på handläggningen af de under förberörda embetsverk hörande ärenden vara beroende af en nöjaktig lösning af vissa andra organisationsfrågor, hvilka derföre först borde till behandling förekomma. Utskottet kan således för närvarande icke understödja motionärens framställning, utan hemställer,

att Herr *Jöns Pehrsson*s ifrågavarande förslag må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Enligt hvad Statsråds-protokollet (Bil. 5 pag. 2 och 3) vidare gifver vid handen, har Kongl. Maj:t under den 5 Juli nästlidet år, jemte förklarande att det ledigvarande presidents-embetet i Kommers-kollegium icke för närvarande komme att återbesättas, i nåder anbefallt Kollegium att, intilldess annorlunda i nåder beslutades, endast på förordnande och tillsvidare tillsätta de tjänster och befattningar hos Kollegium, som under tiden kunna blifva lediga; och då det synes Utskottet vara af synnerlig vigt att icke, genom en förändrad anordning i dessa hänseenden, möjligheten af Kommers-kollegii indragning må försvåras, hemställer Utskottet,

att Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla, att, intilldess frågan om Kommers-kollegii indragning eller förändrade organisation kan varda slutligen afgjord, embeten och tjänster inom nämnda embetsverk fortfarande må endast på förordnande och tillsvidare tillsättas.

Ang. ökad löfve för Registratör i Kommers-kollegium.

3:o. Sedan, genom Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 31 nästlidne Juli, vid dåvarande *Aktuarien och Registratörn för bergsärenden* beviljadt nådigt afsked, en registratörstjänst i Kommers-kollegium blifvit, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers i skrifvelse den 6 Februari 1858 gjorda underdåniga framställning, indragen, och Kongl. Maj:t, med afseende å de genom båda registratörstjänsternas sammanstående betydligt ökade göromålen för den återstående registratör och arkivarien i Kollegium, tillagt denne utöfver den tjänsten nu åtföljande lön, 2,200 R:dr, tills-

vidare ett årligt arvode af 400 R:dr att af den besparade registratorslönen utgå, har Kongl. Maj:t nu äskat Riksdagens medgifvande, att nämnda arvode fortfarande tillvidare må utgå samt till uteslutande ur Riks-staten föreslagit öfriga beloppet af förra lönen, eller 1,800 R:dr.

Då det ifrågasatta arvodet synes utgöra en billig ersättning till den nuvarande registratorn i Kollegium för denne tjänstemans genom förenämnda indragning ökade göromål, hemställer Utskottet,

- a) att 400 R:dr må tillvidare såsom arvode för ökad tjänstgöring få utgå till registratorn och arkivarien hos Kommers-kollegium; och
- b) att återstående beloppet af lönen för den indragna registratorstjensten, eller 1,800 R:dr, må ur Riks-staten uteslutas.

Landtmäteristaten.

4:o. Uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 6) har Herr C. J. *I fråga om indragning af andra landmätaretjänsterna.* Storckenfeldt föreslagit, det Riksdagen måtte för sin del besluta indragning af andra landmätaretjänsterna i riket, såsom numera alldeles obehöfliga, och lönernas ingående till Statsverket i mån af nuvarande innehafvarnes afgang.

Stats-Utskottet, till hvars behandling denna motion blifvit hänvisad, har, med afseende derå att inom åtskilliga provinser skiftesarbetena kunna anses i det närmaste afslutade och således en betydlig minskning i behovet af landtmäteritjänstemän inom kort är att förvänta, icke kunnat förbise vigten af frågan om en förenklad organisation af landtmäterikorpsen. Men då vederbörande myndigheter ej haft tillfälle att i frågan sig yttra och ärendet i öfrigt ej erhållit nödig utredning, föranlåtes Utskottet med anledning af ofvannämnda motion endast hemställa, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida och på hvad sätt en förändrad organisation af landtmäterikorpsen i riket må kunna genomföras, så att desse tjänstemäns antal icke blifver större än hvad behovet kräver; samt att Kongl. Maj:t täcktes i nåder besluta att, intilldess denna organisationsfråga kan varda slutligen afgjord, andra landmätaretjänsterna må endast på förordnande tillsättas.

Rikets ekonomiska karteverk.

5:o. Under erinran derom att genom nådigt beslut den 22 Februari nästlidna år de topografiska och ekonomiska kartearbetena blifvit för den närmaste

Angående anslag till Rikets ekonomiska karteverk m. m.

framtiden satta i förbindelse med hvarandra, så att en större arbetsprodukt för *ekonomiska karteverket* i det mellersta och södra Sverige vore att emotse, har Kongl. Maj:t utöfver det för detta karteverk på ordinarie stat uppförda belopp, 6,000 R:dr, i likhet med hvad vid nästföregående riksdagar egt rum, jemväl nu äskat ett extra anslag af 20,000 R:dr för arbetena i Norrbottens län och 40,000 R:dr för arbetena i öfriga delar af riket, eller tillsammans 60,000 R:dr.

I sammanhang med pröfningen af denna anslagsfråga har Utskottet förehåft dels en af Herr *L. M. Nordenfelt* inom Första Kammaran väckt motion (N:o 29), deri han, under förmenande att man genom att gifva ett gemensamt anslag för de topografiska, geologiska och ekonomiska karteverken och ställa detta under en förvaltning samt inställa gravering och tryckning af tvänne af de fyra kartor, som nu utgifvas, skulle kunna få större delar af landet för hvarje år kartlagda och geologiskt undersökta för mindre kostnad än hittills, utan att väsendtliga olägenheter derigenom skulle uppkomma, föreslagit, att Riksdagen måtte besluta att, i stället för de särskilda extra anslag af tillsammans 195,000 R:dr, hvilka Kongl. Maj:t äskat för fortsättande af Topografiska korpens arbeten, Rikets ekonomiska karteverk och geologiska undersökningar, till Kongl. Maj:ts disposition för Statens kartarbeten och geologiska undersökningar ställa ett extra anslag af 160,000 R:dr och, i afseende på dessa kartarbetens utförande, hos Kongl. Maj:t anhålla, att en karta öfver hvarje del af landet i första rummet må blifva tryckt och till allmänheten utlemnad, dels ett inom Andra Kammaran af Herr *H. M. Ericsson* (uti motion N:o 182) framställt förslag, att det anslag af 46,000 R:dr, som ekonomiska karteverket åtnjuter till bearbetande af södra och mellersta Sverige, måtte ökas till 75,394 R:dr genom nedsättning och öfverflyttning af anslagen från topografiska och geologiska karteverken; eller, om detta förslag icke vunne bifall, anslaget till ekonomiska karteverket ökas genom ett ytterligare bidrag af 6,000 R:dr; och dels utaf Herr *J. A. Hazelius*, Herr *Berg* samt Grefve *E. Sparre* vid remissen af den förstnämnda motionen afgifna yttranden.

Hvad först beträffar Herr Nordenfelts förslag om sammansläende af de tre karteverken under en förvaltning samt utgifvande endast af en karta, hvilken skulle upptaga det väsendtligaste af det, som nu utmärkes på de topografiska, ekonomiska och geologiska kartorna, torde få erinras hvad cheferne för de särskilda karteverken uti infortrade utlåtanden yttrat rörande Rikets Ständers år 1864 församlade Revisorers framställning i enahanda syfte.

Uti Styresmannens för rikets ekonomiska karteverk underdåniga utlåtande förekommer nemligen, bland annat: "Emedan karteverkens speciela ledning och förvaltning blifvit af Kongl. Maj:t i nåder uppdragna och fördelade åt icke flere styresmän, än för hvardera af de till sina olikartade göromål skiljaktiga trenne oundgängligen erfordras, anser jag att hvarje annan förändring i de olika institutionernas organisation endast skulle medföra ett mot Revisorernes syfte stridigt re-

sultat och verka motsatsen på kartarbetenas nuvarande skyndsamma framgång. Gemensam öfverstyrelse eller ännu en ytterligare generalstyrelse kan ej annat än endast öka Statsverkets utgifter, utan att bereda motsvarande fördel. En förening emellan trenne olikartade befattningar leder icke till någonderas båtnad, och då de olikartade göromål, som åligga hvartdera karteverket, äfven betinga olikartade insigter och praktik, nemligen för militär-karteverket kännedom af topografi, astronomi, militärvetenskap m. m.; för geologiska karteverket insigter i geologi, kemi, m. m.; och för ekonomiska karteverket alla de kunskapsmått, som för landtmäteriet, skiftesverket och kameralvetenskapen erfordras, så vågar jag befara, att äfven svårigheten för erhållande af en alla dessa egenskaper förenande förmåga omöjliggör hvarje sträfvande att gå deras framställningar i förevarande afseende till mötes.“

Chefen för de geologiska undersökningarne yttrade rörande samma ämne: “Om också utarbetandet af de topografiska och ekonomiska karteverken skulle kunna utföras under en för båda gemensam styresman, så torde detta deremot ingalunda kunna blifva händelsen med det geologiska tillika, emedan den särskilda fackkunskap (i geologi, mineralogi, kemi, fysik o. s. v.), som härvid erfordras, antagligen icke kan förutsättas hos en och samma person, förenad med de kunskaper som äro behöfliga för de topografiska och ekonomiska karteverkens upprättande. Också torde i intet annat land, der ett geologiskt karteverk är under utarbetning, ett annat förhållande, mig veterligen, kunna anföras, än det att ett sådant karteverk skötes ensamt för sig, oberoende af andra. Denna min framställda slutledning har dock endast tillämpning i den händelse, att den gemensamma karteverkschefen sjelf bör vara i besittning af de olikartade kunskaper och den erfarenhet, som för en tillfredsställande ledning af de tre karteverken är nödvändig. Fästes deremot icke en sådan fordran på den nya gemensamme styresmannen, så torde det väl icke kunna undvikas att för hvartdera karteverket hafva en särskild souschef, hvilkens åligganden och göromål ändå blefve oförändrade desamma hädanefter, som under nuvarande förhållanden. I stället för trenne chefer skulle således ytterligare en fjerde, fastän af mera nominel beskaffenhet, tillkomma, men för min del kan jag icke inse, huru genom en sådan anordning en besparing för Staten skall kunna tillvägbringas.“

Chefen för Topografiska korpsen har, rörande samma anmärkning, uttalat följande åsigter: “att ställa de topografiska och geologiska karteverken under samma förvaltning skulle icke vara till någon nytta, i anseende till bådas olika ändamål: det ena, (det topografiska) meddelandet af upplysningar för geografiska, statistiska, statsekonomiska, politiska och militära behof; det andra (det geologiska) meddelandet af uppgifter om jordarternas beskaffenhet dels för jordbildningens vetenskapliga historia, dels för jordbrukets angelägna behof. De arbeten på fältet, som bereda dessa båda karteverk, erfordra en alldeles olika kunnighet hos den dervid använda personal, samt på alldeles olika föremål använda noggranna iaktta-

gelsor. Att utföra dem samtidigt, vore derföre omöjligt, utan att båda ändamålen skulle lida, och att på samma kartblad införa både det topografiska och geologiska, skulle, oafsedt svårigheterna att vid utgifningen begagna samma måttstock, blifva förvillande och således för båda ändamålen otjenligt. Det ekonomiska karteverket skulle icke heller kunna begagna den topografiska stomkartan, enär denna icke med någon omsorg behöfver upptaga skilnader mellan åker, äng och utegor, hvilka för den ekonomiska kartan måste vara af hufvudsaklig vikt; förutom att den topografiska, upprättad i måttstocken 1: 50,000 är mycket för liten, för att på densamma skulle med någon säkerhet kunna göras de jordbruksstatistiska uträkningar, hvilka äro det ekonomiska karteverkets hufvudsak. Af alla dessa skäl tror jag icke ett närmare samband, och ännu mindre någon gemensamhet i styrelse och förvaltning, vore för de båda nämnda arbetena nyttigt och lämdande till deras fortgång, utan lämpligast böra af hvarderas för de skiljda ändamålen afsedda och inlärdas personal utföras.“

Vidare anser sig Utskottet böra meddela, att Herr J. A. Hazelius i sitt vid remiss af Herr Nordenfelts motion afgifna yttrande upplyst, att, sedan Calmar läns-karta, som nu är under gravering, blifvit utgifven, läns-karteverket, under förutsättning af Kongl. Maj:ts bifall dertill, kommer för längre tid att hvilas, hvarigenom de utgifna karteverkens antal i stället för fyra icke blir mera än tre.

Hvad sålunda blifvit anfördt innebär, enligt Utskottets åsigt, giltiga skäl emot den ifrågasatta föreningen af de särskilda karteverken. — Deremot har det synts Utskottet tvifvelaktigt, huruvida det ekonomiska karteverket verkligen motsvarar de betydliga kostnader, som för dess bearbetande erfordras. Visserligen må det medgifvas, att en fullständig kännedom om landets fördelning i åker, äng och skog m. m. samt tillgång på alla de öfriga upplysningar i statistiskt hänseende, hvilka berörda karteverk är afsedt att lemna, skulle vara både af stort gagn och af synnerligt intresse; men då, med hänseende till sjelfva arbetets beskaffenhet, fullbordandet af detta karteverk, äfven med det nu derför utgående betydliga anslag, icke kan förrän i en aflägsen framtid förväntas, måste, vid tiden för arbetets fullbordande, de trakter, hvilka först blifvit kartlagda, hafva i afseende å de förhållanden, som å kartorna angifvas, undergått så många förändringar, att kartorna för dessa trakter då kunna anses, innan de undergått fullständig revision, vara utan egentligt praktiskt värde. Under de 8 åren 1860—1867 hafva, enligt hvad Utskottet inhemtat, 133 kvadratmil blifvit med en kostnad af i jemnt tal 205,604 R:dr kartlagde. Kostnaderna öfverstiga således i medeltal 1,500 R:dr för hvarje kvadratmil och, om än, derigenom att arbetena blifvit satta i närmare förbindelse med Topografiska korpens arbeten, arbetsprodukten för framtiden kan beräknas blifva något större än hittills, lär dock, enligt Styresmannens för ekonomiska karteverket uppgift, detta karteverk, för att kunna inom 25 års tid fullbordas, fordra ett årligt anslag af öfver 75,000 R:dr. Under Statsverkets nuvarande ställning anser sig Utskottet icke kunna

tillstyrka förhöjning i förevarande anslag, och det torde icke med någon grad af sannolikhet kunna antagas, att ställningen skulle i den närmaste framtiden i den mån förändras, att Staten skulle kunna för ifrågavarande ändamål afse så stora summor, att arbetena kunna bedrivas i det omfång, som, enligt hvad ofvan är antydt, skulle vara af nöden för att af karteverket bilda ett helt, som för en och samma tidpunkt lemnade en trogen bild af landets odling. Vid sådant förhållande och med hänseende tillika dertill, att betydliga anslag utgå för topografiska och geologiska karteverken, i hvilka Utskottet icke ansett någon inskränkning böra ega rum, samt, då kartearbetena i Norrbottens län afse endast en geografisk karta, hvars nödvändighet icke kan ifrågasättas, föranlåtes Utskottet föreslå Riksdagen att för ekonomiska karteverket icke bevilja vidare anslag, än som för tillgodogörande af redan verkställda förarbeten erfordras; hemställande alltså Utskottet:

- a) att Riksdagen må, med afslag å Herr Ericssons motion, Kongl. Maj:ts nådiga förslag på det sätt bifalla, att utöfver det för ekonomiska karteverket uppförda belopp, 6,000 R:dr, anvisas för år 1869 ett extra anslag af 20,000 R:dr för arbetena i Norrbottens län och 10,000 R:dr för arbetena i öfriga delar af riket, eller tillsammans på extra stat 30,000 R:dr; och
- b) att Riksdagen, vid anmälan af detta beslut, måtte i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes förordna, att de för ekonomiska karteverket utom Norrbottens län sålunda anvisade medel må, i mån af behof, användas endast till afslutande af de arbeten, som i sådant hänseende redan äro påbörjade.

Landsstaterna i länen.

6:o. På sätt Kongl. Maj:t i anledning af Statskontorets derom gjorda underdåniga framställning (se Statsråds-protokollet Bil. 5, sid. 7—9) föreslagit, får Utskottet tillstyrka,

*Om afföring
m m. af åtskil-
liga anslagsbe-
lopp till lands-
staterna i länen.*

dels att från anslaget till landsstaterna i länen afföras:

- a) 1 kubikfot 2 k:r af den oindelta spannmål, som vid sista riksdagen uppfördes såsom ersättning till landshöfdingen i Skaraborgs län för mistade såg- och mjölkvarnsräntor;
- b) 125 R:dr af landshöfdingens i Kronobergs län kontanta afföring; och
- c) 94 R:dr 40 öre, utgörande summan af två å afföringsstaterna i Skaraborgs och Gefleborgs län odisponerade belopp; dels
- d) att, emot indragning af den under landskamrerarelönen i Skaraborgs län inbegripna oindelta spannmål 214 kubikfot 2 k:r, ett motsvarande kontant belopp anvisas med . . . 428: 40.
dels ock

- e) att det kontanta anslaget, med anledning af erforderlig ersättning åt landsstatstjenstemän för afträdde boställen ökas med 6,474: —
 tillsammans 6,902: 40;
 äfvensom att anslagsrubriken "indelta räntor"
- f) ökas med 2 R:dr 40 öre, motsvarande värdet af den under mom. a) här ofvan omförmälda oindelade spannmål; men
- g) minskas med den summa, hvartill räntorna af de afträdde landsstatsboställena varit i stat beräknade, eller 617 R:dr 41 öre.

Jordbruket, handeln och näringarne.

Skiften och afvittringar.

Anslag till fortsättande af stor-skiftes- och afvittrings-för-rättningarne.

7:o. För berörda ändamål har Kongl. Maj:t äskat, utöfver de i Riks-staten uppförda 63,000 R:dr, ett extra anslag å 120,000 R:dr; och får, under återopande af hvad beträffande detta anslagsbehof är i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5, pag. 10) meddeladt, Utskottet

till denna nådiga framställning tillstyrka Riksdagens bifall.

Lundbruksingenjörer och deras biträden.

Landbruksingenjörers uppflyttning i högre lönegrad.

8:o. Med afseende å den landbruksingenjörerne vid 1865—1866 års riksdag medgifna och enligt nådigt Bref den 13 Juli 1866 bekräftade rätt till gradvis skeende förbättring i löneförmåner med 500 R:drs större aflöning efter femårig tjenstgöring i hvarje lönegrad, har Kongl. Maj:t föreslagit att, då tvänne ingenjörer voro år 1869 berättigade till uppflyttning i högre lönegrad, anslaget till landbruksingenjörer och deras biträden måtte ökas med ett belopp af 1,000 R:dr; och får Utskottet jemväl

denna nådiga framställning till Riksdagens bifall förorda.

Angående anslag för resande undervisare i att insamla och tillreda ätliga svampar

9:o. Inom Första Kammaren har Herr *G. Ehrengranat* genom derstädes väckt motion (N:o 76) föreslagit, att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts disposition ställa en summa af 45,000 R:dr att utgå med 15,000 R:dr årligen, hvaraf 6,000 R:dr skulle beräknas för de sex norra länen och 9,000 R:dr för de öfriga, att användas till ersättning åt kringresande personer, som undervisade i sättet att insamla, förvara och tillreda svampar; dock under vilkor att landstingen eller hushållningssällskapen i förhållande till deras olika tillgångar äfven till ändamålet bidroge; samt dessutom en summa för en gång af 1,000 R:dr till inlärande af undervisare samt för anställande af vetenskapliga undersökningar rörande svamparnes födovärde och andra förhållanden, som kunna vara nödiga att känna.

Då

Då Stats-Utskottet, till hvars behandling denna motion blifvit hänvisad, icke tilltrött sig att, i saknad af all utredning i ämnet, bedöma vigten och värdet af den undervisning, för hvilken motionären begärt understöd af statsmedel, samt då dessutom frågor af förevarande beskaffenhet synas ligga inom området för hushållningssällskapens verksamhet, hemställer Utskottet,

att Herr Ehrengranats ofvanberörda motion må lemnas utan afseende.

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

10:o. I öfverensstämmelse med hvad Landtbruks-akademien i underdånighet *Prisbelöningar vid landbruksmöten m. m.* hemställt, har Kongl. Maj:t föreslagit, att följande vid sista riksdag beviljade anslag må äfven för år 1869 anvisas, nemligen:

a) till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten för husdjur, redskap, maskiner samt ladugårdsprodukter, sädeslag och andra jordbruksalster 6,000: —

b) till prisbelöningar vid täflingsmöten med gödboskap, smör, ost, fläsk och kött å de orter inom landet, der det kan finnas tjenligast dem anställa och der hushållningssällskapen vilja förena sig om sammanskott af medel till dessa utställningar 3,000: —

c) till understöd åt personer af mankönet, som genomgå fullständig lärokurs i boskaps uppfödande och skötsel, mjölkning m. m. . 2,000: —

d) till reseunderstöd åt utexaminerade landtbrukslärlingar för att i främmande länder taga anställning såsom arbetare och efter genomgången lärokurs till fäderneslandet återvända samt sedermera vid något af landtbruksläroverken antaga tjänst såsom rättare eller förmän för jordbruksarbeten 1,500: —

och e) till Svenska Trädgårdsföreningen 4,500: —
dock med enahanda vilkor, som vid sednaste riksdag blefvo för åtnjutande af dylikt anslag bestämdt.

tillhopa R:dr 17,000: —

Härvid förekommer, att det till prisbelöningar vid täflingsmöten med gödboskap, smör, ost m. m. äskade anslag, som tillföre utgått till sådana möten i städerna Stockholm, Göteborg och Malmö, nu föreslås att utgå i allmänhet till de orter inom landet, der det kan finnas tjenligast att dem anställa och der hushållningssällskapen vilja förena sig om sammanskott af medel till dessa utställningar. Detta förslag synes Utskottet ändamålsenligt, emedan derigenom anslaget bör komma de orter till godo, der största intresset för sådana utställningar förefinnes och mesta

nyttan af dem kan vara att förvänta; och då jemväl de öfriga anslagen äro för befrämjande af jordbruket och boskapsskötseln af stor vigt, tillstyrker Utskottet, att ofvannämnda, af Kongl. Maj:t äskade extra anslag, tillhoppa 17,000 R:dr, må för år 1869 af Riksdagen anvisas.

Angående an-
ställande af
vetenskapligt
biträde åt
brännvinspro-
ducenter.

11:o. Inom Andra Kammaren har Herr *A. J. Sandstedt* uti en till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 313) föreslagit, att 4 à 5,000 R:drs lön på stat beviljas åt en lärare, som förstår att vetenskapligt och praktiskt ur alla slags produkter uttaga högsta möjliga quantum sprit, och hvilken person finge af brännvinsproducenterne hos Landtbruks-akademien eller Landshöfdinge-embetena requireras mot lämplig ringa ersättning för hvarje förrätningsdag, i likhet med hvad som nu finnes föreskrifvet för landtbruks-ingenjörerne.

Då sträfvandet till det af motionären afsedda syftemål, eller brännvinstillverkningens höjande till samma ståndpunkt denna näringsgren i åtskilliga andra länder lærer uppnått, synes Utskottet lämpligen kunna åt den enskilda omtanken och företagsamheten öfverlemnas, helst sedan berörda tillverkning numera utbildats till en fabriksindustri, hemställer Utskottet,

att Herr Sandstedts ifrågavarande motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Angående de
geologiska un-
dersökning-
arne

12:o. Med bifall till Chefens för de *geologiska undersökningarne* derom gjorda framställning (se Statsråds-protokollet Bil. 5, sid. 13) har Kongl. Maj:t äskat anvisande af det för nämnda undersökningar och för utgifvande af derpå grundade kartor erforderliga anslag på extra stat till lika belopp med det vid sednaste riksdag beviljade, eller 60,000 R:dr.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till fortsättande af de geologiska undersökningarne anvisa för år 1869 ett extra anslag af 60,000 R:dr.

Hästafvelns förbättrande.

Angående ord-
nande af stu-
teriväsendet.

13:o. Herr *Carl Anders Larsson* har uti en inom Andra Kammaren väckt, till Stats-Utskottet hänvisad motion (N:o 278), jemte uttalande af den farhåga, att någon nytta af det till hästafvelns förbättrande uppförda anslag icke kommer det allmänna till godo, föreslagit att nämnda anslag måtte indragas och Riksdagen besluta att på ett mera vinstgifvande sätt tillgodogöra Staten de till stuterier anslagna egendomar.

Utskottet, som, med hänsyn till det stora inflytande stuterierna böra utöfva på hela landets hästafvel, icke kunnat biträda motionärens förslag om indragning af det för dem å ordinarie stat nu uppförda anslag, har likväl icke kunnat förbise vigten deraf, att de betydliga kostnader, Staten årligen utgifver för stuteriernas un-

derhåll, varda använda på sådant sätt, att ändamålets ernående kan med säkerhet vara att förvänta. Stuteriernas verksamhet torde emellertid numera få anses utslutande böra afse hästafvelns förbättrande, ty uppfödande af remonter för kavalleriets och enskildes behof, hvaråt stuterierna hittills hufvudsakligen egnat sin verksamhet, besörjes villigt af den enskilda företagsamheten, hvilken utan tvivel i detta afseende skulle stegras, ifall den ej hade att uthärda en för densamma ofördelaktig täflan med Staten. Genom att öfverlemnna nämnda bestyr åt den enskilde hästuppfödaren, kunde äfven antalet af hästar vid stuterierna nedsättas, och derigenom en besparing i underhållskostnaderna vinnas. Den öfverklagade svårigheten att inom landet få köpa ädla afvelsdjur af konstant race visar bäst, att stuterierna i deras hittillsvarande skick icke kunna anses hafva fullt motsvarat sitt ändamål; och då för ett ändamålsenligare ordnande af dessa inrättningar det otvifvelaktigt är i främsta rummet af vigt att få tillförlitligen utredt, hvilka racer lämpligast böra vid de olika stuterierna vidmagthållas, men en nöjaktig lösning af denna ofta omtvistade fråga svårligen lär kunna vinnas annorlunda, än genom rådfrågande af flere personers insigter och erfarenhet, hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta tillsätta en komité af sakkunnige män, äfven utom kavalleriyrket, med uppdrag att utarbete förslag till stuteriväsendets bättre ordnande och dervid taga i särskildt öfvervägande, om stuteriernas ändamål ej kan vinnas med ett mindre antal, men till afvel uteslutande afsedde djur; hvilka racer vid de olika stuterierna böra vidmagthållas, och lämpligaste sättet att för framtiden afgöra frågor rörande raceförändring; samt hvilka förändringar i afseende på stuteriernas ekonomiska och administrativa ordnande i öfrigt kunna vara påkallade af förändrade tidsförhållanden och leda till besparing i kostnaderna.

Undervisningsanstalter för slöjderna.

14:o. För *Teknologiska institutet* är, sedan Falu bergsskolas förening dermed blifvit beslutad, ett belopp af 57,400 R:dr provisoriskt på Riks-staten uppfördt. Såsom skäl dertill att endast provisoriskt anvisa detta anslag har sednaste Riksdag åberopat det förhållande, att det förslag till bestämmelser rörande bergsskolans i Falun förening med Teknologiska institutet, äfvensom till förändring i institutets stadgar, hvilket särskildt förordnade komiterade underdånigst afgifvit, ej blifvit slutligen pröfvadt. Sedan Kongl. Maj:t den 22 Mars nästlidna år fastställt förnyade stadgar för Teknologiska institutet och dervid jemväl med institutet förenat undervisningen i de ännen, som till bergsskolan höra, hvarigenom det hinder vore un-

Angående anslaget till Teknologiska institutet och undervisningsanstalter för bergsbruket.

danröjdt, som vid sednaste riksdag föranledt att ifrågavarande anslag icke uppfördes på ordinarie stat, har Kongl. Maj:t, med beräkning för Teknologiska institutet under år 1869 af de under titeln: "Undervisningsanstalter för bergsbruket" uppförda 7,500 R:dr, af Riksdagen äskat att af den vid 1865—1866 års riksdag godkända tillökningen i institutets anslag ytterligare måtte å stat uppföras 6,000 R:dr; hvarjemte Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, dels att anslaget till institutet, utgörande tillhopa 63,400 R:dr, måtte till hela sitt belopp varda å ordinarie stat uppfördt, dels att till Teknologiska institutet måtte öfverföras de å nuvarande Riks-stat under anslaget "Undervisningsanstalter för bergsbruket" uppförda 7,500 R:dr, hvarigenom institutets hela anslagsbelopp skulle utgöra 70,900 R:dr.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 155), angående underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med hemställan om vissa förändringar i det tekniska undervisningsväsendet, har Friherre *A. H. Fock*, bland annat, föreslagit civilingeniörsbildningens förflyttning från Krigshögskolan till Teknologiska institutet; och då det synes Utskottet olämpligt, om förevarande anslag skulle, innan berörda fråga blifvit utredd och pröfvad, definitivt på stat uppföras, af hvilken anordning framdeles skulle kunna härledas svårigheter för vidtagande af de förändringar i institutets verksamhet, som må finnas nödiga, anser sig Utskottet, som i öfrigt icke haft något att emot den nådiga framställningen erinra, böra hemställa,

att Riksdagen må Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning på det sätt bifalla, att Teknologiska institutets anslag förhöjes till 70,900 R:dr, men jemväl för nästa statsreglering endast provisoriskt å Riks-staten uppföres.

*Angående
Chalmerska
slöjdskolan.*

15:o. Till *Chalmerska slöjdskolan* beviljades vid 1865—1866 års riksdag en förhöjning i det dåvarande anslaget, så att detsamma skulle uppgå till 32,000 R:dr, deraf likväl icke hela beloppet skulle komma att erfordras förr än år 1869. Vid sednaste Riksdag uppfördes anslaget med 26,750 R:dr, så att återstoden utgör 5,250 R:dr. Sedan Kongl. Maj:t den 6 December nästlidet år fastställt skolans stat för år 1868 med tillökning i lärarekrafterna och en ändamålsenligare fördelning af undervisningsämnen, har Kongl. Maj:t, då en del af skolans nya byggnader redan den 1 Oktober 1868 skall vara färdig, och återstående delen blifva tillgänglig under loppet af år 1869, nu äskat uppförandet å stat af ännu felande anslagsbeloppet 5,250 R:dr.

Med hänseende till hvad i denna fråga förekommit, tillstyrker Utskottet, att med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning anslaget till Chalmerska slöjdskolan må med 5,250 R:dr förhöjas.

*Angående
Stockholms
slöjdskola.*

16:o. Beträffande *Slöjdskolan i Stockholm* har Kongl. Maj:t föreslagit, att af det vid sednaste riksdag till skolan anvisade belopp 64,000 R:dr, må, efter afdrag af 5,100 R:dr, motsvarande odisponerad, approximativt beräknad besparing å 1867

års anslag till skolan, få bibehållas 58,900 R:dr, under vilkor att, om å 1868 års anslag besparing uppstår, beloppet af sådan besparing skall afräknas från det anslag, som för år 1870 kan blifva skolan beviljad.

Uti underdänig skrifvelse af den 8 Maj nästlidet år yttrade Riksdagen med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning om anslag till ifrågavarande läroanstalt, bland annat, att, enligt hvad Riksdagen inhemtat för närvarande i Stockholms slöjdskola meddelades undervisning i åtskilliga ämnen, som tillhöra dels folkskolan, dels andra af Staten eller kommunen underhållna läroanstalter; och då det icke ansågs böra åt styrelsen öfverlemnas att efter godtfinnande bestämma kunskapsämnena utöfver den egentliga yrkesbildningen, äfvensom å andra sidan denna sednare icke syntes böra på Statens bekostnad utsträckas till inlärande af speciela handverk, hvarigenom kostnaderna i betydlig mån ökas, hade, i öfverensstämmelse med de af Rikets Ständer vid 1865—1866 års riksmöte uttalade åsigter, Riksdagen, innan en fullständig utredning i afseende å undervisningsämnena blifvit förebragt, ansett sig icke böra ingå i granskning af den för skolan föreslagna stat.

Till följd af nådig befallning att från slöjdskolans styrelse infor dra yttrande och förslag huru, i den af Riksdagen antydda syftning, undervisningens i skolan plan och omfattning lämpligen kunde jemkas så, att besparing i de årliga anslagsbehofven vunnes, har Kommers-kollegium det från Styrelsen infor drade yttrandet jemte eget underdänigt utlåtande i ämnet till Kongl. Maj:t öfverlemnadt. Af dessa yttranden, för hvilka i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5, sid. 21 och 22) närmare redogöres, inhemtas, dels att Styrelsen, under förmälan att, då den vid 1865—1866 års riksdag beviljade anslagsförhöjning för skolan utgått först från den 1 Juli sistlidna år, och skolan, i anseende till dröjsmål med inredningsarbetena i den nya byggnaden, icke ens vid 1867 års slut kunnat derstädes träda i verksamhet, hvadan Styrelsen saknade bestämd erfarenhet om, huru med undervisningen i åtskilliga delar kunde uti samma lokal komma att förhålla sig, hvilken erfarenhet Rikets vid nyssnämnda riksdag församlade Ständer likväl ansett oundgänglig för bedömande af åtskilliga för skolan erforderliga belopp, förklarar sig sakna anledning att för sin del föreslå några jemkningar i planen för undervisning inom skolan eller i den omfattning, hvartill samma undervisning blifvit utvecklad; dels att Kommers-kollegium, med anledning deraf att slöjdskolans inflyttning i den för skolan beredda nya lokal ännu icke egt rum, samt följaktligen den för undervisningen derstädes afsedda utvidgade plan icke kunnat tillämpas, funnit sig för närvarande och innan undervisningen i nämnda lokal blifvit fullständigt ordnad samt någon tids erfarenhet vunnits i afseende å ändamålsenligheten af samma plan, icke vara i tillfälle att med tillförlitlighet bedöma, om och i hvad mån några till minskning i anslagsbeloppen ledande jemkningar eller någon inskränkning i undervisningens omfång lämpligen kunde ske.

Då det väsendtligaste hindret för åstadkommande af den utredning, sedan Riksdag, enligt hvad ofvan blifvit anfördt, ifrågasatt, numera blifvit undanröjdt derigenom, att skolan med innevarande termin i den nya lokalen börjat sin verksamhet, samt det, enligt Utskottets åsigt, är af vigt, att undervisningsplanen så fort som möjligt blifver ordnad i öfverensstämmelse med skolans egentliga ändamål, har Utskottet trott anledning förefinnas till förnyande af den underdåniga anhållan, som vid sista riksdagen gjordes i sammanhang med då beviljad anslag till slöjdskolan, och hemställer derföre:

- a) att anslaget till Stockholms slöjdskola må, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t äskat, för år 1869 upptagas till 58,900 R:dr, under vilkor att, om å 1868 års anslag besparing uppstår, beloppet af sådan besparing skall afräknas från det anslag, som för år 1870 kan blifva skolan beviljad; och
- b) att, vid anmälan af detta beslut, Riksdagen må i underdånighet anhålla, att undervisningsplanen måtte blifva ordnad i öfverensstämmelse med skolans hufvudsakliga syftemål, och att Kongl. Maj:t täcktes för nästsammanträdande Riksdag framlägga ett derefter lämpadt förslag till utgiftsstat.

Angående förhöjdt anslag för tekniska skolan i Borås.

17:o. För inrättande af en i samband med den *tekniska elementarskolan* i Borås stående *väfskola* har Kongl. Maj:t äskat dels för en gång till första uppsättningen af maskiner och redskap 4,500 R:dr, och dels tillsvidare årligen på extra stat för skolans underhåll ett lika belopp eller 4,500 R:dr; dock med vilkor att, om ifrågavarande väfskola skulle blifva i behof af ytterligare penningeanslag, sådant bör vid länets landsting eller eljest inom orten beredas till belopp, motsvarande minst hälften af statsanslaget.

Genom den utredning, som rörande denna anslagsfråga finnes intagen i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5, sidd. 23—29), synes nyttan och behöfligheten utaf en på föreslaget sätt inrättad väfskola vara till fullo ådagalagd, äfvensom svårigheten att utan understöd af allmänna medel tillvägabrinda en sådan skola. Dock har Utskottet ansett det vara med billighet öfverensstämmande, att länet eller orten, för hvilken den ifrågaställda undervisningsanstalten kommer att blifva till omedelbar fördel, redan från början i kostnaderna för skolans årliga underhåll deltagar med ett belopp, motsvarande hälften af statsanslaget; hemställande af sådan anledning Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning måtte på det sätt bifallas, att för inrättande af en i samband med den tekniska elementarskolan i Borås stående väfskola må för år 1869 på extra stat anvisas:

- a) dels till första uppsättningen af maskiner och redskap 4,500 R:dr; och

- b) dels för skolans underhåll 3,000 R:dr; dock med vilkor att från länets landsting eller eljest inom orten tillskjutes det ytterligare belopp af 1,500 R:dr, som jemte det nu tillstyrkta statsbidraget beräknats vara för skolans underhåll erforderligt.

18:o. Sedan Kommers-kollegium, som till Kongl. Maj:ts nådiga pröfning anmält en af Direktionen för *tekniska elementarskolan i Malmö* gjord framställning att, med ändring af de för skolan fastställda stadgar, hvori elevernes antal bestämdes till högst 50, rättighet måtte meddelas att i läroverket mottaga så många elever, som dess lokal och lärarekrafter medgäfvade, för hvilket ändamål skolan skulle på trenne afdelningar fördelas samt att i sammanhang dermed en tillökning i skolans årliga anslag måtte beredas, dervid af skäl. som i Statsråds-protokollet (Bil. N:o 5, pag. 32) finnas angifna, i underdånighet tillstyrkt, att Kongl. Maj:t täcktes i nådig Proposition till Riksdagen för Malmö tekniska elementarskola äska ett med 4,500 R:dr ökadtt belopp, så att årliga anslaget till samma skola komme att från och med år 1869 uppgå till 16,500 R:dr; så har Kongl. Maj:t på de af Kommers-kollegium andragna skäl föreslagit, att för ifrågasatt utvidgning af Malmö tekniska elementarskola erforderlig tillökning i skolans anslag beviljas med 4,500 R:dr.

Angående utvidgning af tekniska skolan i Malmö.

Utan att bestrida det af Direktionen för tekniska elementarskolan i Malmö äfvensom af Kommers-kollegium vitsordade behof af en förändrad organisation af nämnda skola, har Utskottet likväl föreställt sig, att den nödiga utvidgningen skulle kunna åvägabringas, utan att skolans anslag behöfde ökas. Ett stöd för denna åsigt har Utskottet hemtat af den omständigheten, att de tekniska undervisningsanstalterna i Norrköping, Örebro och Borås, uti hvilka antalet elever under läsåret 1866—1867 utgjorde i Norrköping 63, i Örebro 38 och i Borås 47, sedan flera år tillbaka varit ordnade på trenne afdelningar, utan att någon förhöjning af dessa skolors anslag, hvilka utgå med enahanda belopp som det till skolan i Malmö, eller med 12,000 R:dr, varit ifrågasatt. Af sådan anledning hemställer Utskottet,

att hvad Kongl. Maj:t i detta hänseende föreslagit icke må af Riksdagen bifallas.

19:o. Under förutsättning af Riksdagens bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning derom, att hela det till Falu bergsskola nu utgående anslag under rubriken: "*Undervisningsanstalter för bergsbruket*" skulle öfverföras till Teknologiska institutet, har Kongl. Maj:t föreslagit, att det anslag, hvarifrån bidragen till ej mindre berörda institut än öfriga tekniska läroanstalter för närvarande utanordnas, eller det till "*Undervisningsanstalter för slöjderna*", måtte i Riks-staten erhålla en mera omfattande rubrik och sålunda benämnas: anslaget till "*Undervisningsanstalter för bergsbruk och slöjder*"; hvilken nådiga framställning torde

Öfverflyttning af anslaget till undervisningsanstalter för bergsbruket.

af Riksdagen bifallas.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

Angående fördelning af anslaget till reseunderstöd åt arbetare.

20:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 279) har Herr C. T. Svanberg föreslagit, att de medel, som till reseunderstöd åt sådana arbetare i de särskilda näringsyrkena, hvilka önska i främmande länder förvärfva sig ökade insigter och konstfärdighet, nu äro ställda till Kommers-kollegii förfogande, måtte blifva så fördelade, att 3,000 R:dr finge disponeras af Styrelsen för Stockholms stads handtverksförening, hvilken styrelse skulle ega att utvälja subjekter och, sedan lämplig tid blifvit af styrelsen bestämd, till hvar och en af dem vid afresan utbetala 150 à 200 R:dr samt, sedan de ett år vistats utomlands, efter requisition till dem öfversända ytterligare 150 à 200 R:dr.

Hvad beträffar dispositionen af ifrågavarande, vid 1862—1863 års riksdag å ordinarie stat uppförda anslag, som vid näst påföljande riksdag förhöjdes från 3,000 R:dr till 6,000 R:dr, har Utskottet inhemtat, att Kongl. Maj:t uti nådigt Bref af den 13 November 1863 anbefallt Kommers-kollegium att årligen kungöra viss tid, inom hvilken ansökningar om erhållande af understöd från detta anslag böra inlemnas till Kollegium, som derefter har att de inkomna ansökningarne till Kongl. Maj:t öfverlemnas; och är tillika i nåder stadgadt, att de yrkesidkare, som häraf komma i åtnjutande, böra sednast inom två månader efter återkomsten till fäderneslandet till Kommers-kollegium afgifva berättelse om hvad de under sin vistelse i utlandet varit i tillfälle att inhemta i afseende å de till deras yrken hörande ämnen. Hittills har Kongl. Maj:t, efter granskning af de sålunda insända ansökningarne, för hvarje år bestämt såväl hvilka personer, som skulle af reseunderstöd komma i åtnjutande, som de särskilda belopp, hvilka hvar och en tilldelats.

Vid sådant förhållande och då den af motionären ifrågasatta anordningen, hvarigenom dessutom hälften af detta statsanslag uteslutande skulle komma en enda kommun till godo, icke synes ega något företräde framför det sätt, som för närvarande iakttages vid dispositionen af dessa medel, hemställer Utskottet,

att Herr C. T. Svanbergs ofvanberörda motion må lemnas utan afseende.

Undervisningsanstalter för handel och sjöfart.

Angående ordnande af undervisning i skeppsbyggeri.

21:o. Jemte anvisande af 5,000 R:dr till Skeppsbyggeri-institutet i Carlskrona anhöll sist församlade Riksdag i underdånig skrifvelse, att Kongl. Maj:t täcktes låta undersöka och utreda, hvilken af de navigationsskolor i riket, der undervisning

dervisning i ångmaskinlära eger rum, bäst egnade sig för sådan utvidgning, att theoretisk och praktisk kunskap om fartygs konstruktion och i skeppsbyggeri der kunde meddelas, samt derefter till näst sammanträdande Riksdag göra den nämnda framställning i ämnet, som kunde af omständigheterna påkallas.

Till följd häraf och sedan Kommers-kollegium, efter vederbörandes hörande, i ämnet inkommit med underdånigt yttrande (se Statsråds-protokollet bil. N:o 5 sid. 35—37) har Kongl. Maj:t, som lika med Kommers-kollegium ansett, att undervisningen i skeppsbyggeri lämpligast och med besparing i statsutgifterna kunde förenas med navigationsskolan i Göteborg, hvilken ort, genom jernvägsförbindelser i flera riktningar, numera jemväl borde anses vara bekvämt belägen för de elever, som från olika delar af landet kunde vilja der genomgå den blifvande lärokursen, nu föreslagit, att för ordnandet af undervisning i skeppsbyggeri vid navigationsskolan i Göteborg förhöjning af nämnda skolas ordinarie anslag måtte beviljas till belopp af 4,150 R:dr.

Efter pröning af hvad i ämnet finnes i Statsråds-protokollet anfördt, samt efter tagen kännedom af de till ärendet hörande handlingar, har äfven Utskottet kommit till den åsigt, att navigationsskolan i Göteborg bäst egnar sig för sådan utvidgning, att theoretisk och praktisk kunskap om fartygs konstruktion samt i skeppsbyggeri der kan meddelas; och då stadsfullmäktige i Göteborg förklarar, det de ej hade något att erinra mot skollokalens användande för undervisning i berörda ämnen, torde något hinder för den ifrågasatta anordningen icke möta, så framt Riksdagen beviljar den tillökning i årsanslaget till navigationsskolan, som för omförmälda utvidgning derstädes kan erfordras. Beträffande sistnämnda fråga har, vid granskning af det utaf direktionen för skolan i sådant afseende afgifna förslag till stat, Utskottet, med biträdande af den utaf Kommers-kollegium uttalade och af Kongl. Maj:t gillade åsigt rörande nedsättning af föreståndarens arfvode till 300 R:dr, i öfrigt icke haft vid förslaget annat att erinra, än att för bestridande af sekreteraregöromålen hos navigationsskolans direktion upptagits ett särskildt arfvode å 10 R:dr, hvars anvisande Utskottet ansett sig icke ega anledning tillstyrka, helst dylika arfvoden vid öfriga navigationsskolor icke ifrågakommit; hemställande alltså Utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande nämnda framställning må på det sätt bifallas, att för ordnandet af undervisning i skeppsbyggeri vid navigationsskolan i Göteborg nämnda skolas anslag förhöjes med 4,050 R:dr.

22:o. I sammanhang med den i nästföregående punkt omförmälda nämnda framställning, och då det icke vore med billighet öfverensstämmande, om de elever, som vid *skeppsbyggeriinstitutet i Carlskrona* redan hunnit den utbildning, att de voro färdige till afgående våren 1869, skulle, för avslutande af sin kurs, under

Nih. till Riksd. Prot. 1868. 4 Saml. 1 Afd. 16 Häft.

några månaders tid förflyttas till den blifvande nya läroanstalten i Göteborg, samt då det ock vore särdeles önskligt, om äfven åt dem, som sluta sin lärotid våren 1870, bereddes möjlighet att få fullgöra sin afgangsexamen vid det gamla läroverket, har Kongl. Maj:t tillika föreslagit att för beredande af fortsatt undervisning åt de elever, som nu äro vid skeppsbyggeriinstitutet i Carlskrona inskrifne, så att åtminstone de, som sluta sin kurs våren 1869, må kunna der få undergå afgangsexamen, på Riksgälds-kontoret måtte anvisas ett extra anslag till belopp af högst 3,000 R:dr att i mån af behof få användas.

På de skäl, som här ofvan finnas anförda, hemställer Utskottet, att Riksdagen måtte för år 1869 anvisa ett extra anslag af 3,000 R:dr att i mån af behof för ifrågavarande ändamål användas.

Aflöning åt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader.

23:o. I öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts nådiga framställning derom, att nedanstående anslag till lika belopp med de vid sednaste Riksdag beviljade måtte äfven nu på extra stat uppföras, tillstyrker Utskottet, att Riksdagen måtte för år 1869 anvisa:

a) till aflöning åt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader samt dess biträden i hufvudstaden och landsorten 32,800 R:dr.

b) till undersökningar och expenser för allmänna arbeten 30,000 R:dr.

c) till arfvoden för ingenjörlevers undervisande vid krigshögskolan 3,000 R:dr; samt

d) till stipendier för medlemmar af Väg- och Vattenbyggnadskorpsen för utrikes resor i ändamål att studera andra länders allmänna arbeten 2,000 R:dr.

Konvoj-kommissariatet.

Angående Konvoj-kommissariatets indragning m. m.

24:o. Sedan Kongl. Maj:t genom beslut den 15 sistlidne November förordnat, att Konvoj-kommissariatet skulle med 1867 års slut upphöra såsom särskildt embetsverk, samt att handels- och sjöfartsfondens tillgångar då skulle öfverlemnas till Statskontoret, har Kongl. Maj:t nu föreslagit, att den under "diverse anslag" förekommande rubriken "Konvoj-kommissariatet" må förändras till "*Handels- och sjöfartsfonden*", förslagsanslag att utgå direkte af tullmedlen".

Under förmenande att berörda anslag, 750,000 R:dr, för den närmaste framtiden icke vore för handels- och sjöfartsfonden behöfligt, har uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 115) Herr *Nils Larson* på anförda skäl föreslagit, att detsamma icke måtte för 1869 beviljas, — ett förslag som jemväl

blifvit af Herr Jöns Pehrsson (i motion N:o 268) framställt. I sammanhang med dessa motioner, hvilka blifvit till Stats-Utskottet remitterade, har Utskottet jemväl fått del af ett vid remissen af den förra motionen utaf Statsrådet och Chefen för Civil-departementet afgifvet yttrande, deri bland annat anförts, hurusom Rikets Ständer vid 1860 års riksdag i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställt, huruvida icke Konvoj-kommissariatet, som besörjde förvaltningen af handels- och sjöfartsfonden kunde indragas och dess bestyr med denna fond öfverlemnas till Statskontoret. I denna underdåniga skrifvelse yttrades bland annat, att genom det väckta förslaget åsyftades icke någon sådan åtgärd, som kunde leda till inskränkning i den myndighet, hvilken Kongl. Maj:t egde att öfver handels- och sjöfartsfonden utöfva, utan lemnade fondens förflyttning till Statskontoret denna dispositionsrätt oförändrad. Vid slutlig föredragning i nästlidne November månad af omlöfmälda underdåniga skrifvelse hade Kongl. Maj:t, med afscende å berörda, af Rikets Ständer lemnade, betryggande förklarande om dispositionsrätten, äfven medgifvit, att Konvoj-kommissariatet skulle indragas och handels- och sjöfartsfonden öfverflyttas till Statskontoret. Motionen afsåge nu att undandraga fonden dess egentliga årliga inkomst, som för bestridande af de på fonden anvisade utgifter vore alldeles nödvändig. Ett dylikt förslag förefölle oväntadt, då man besinnade, dels att vid 1856 års riksdag Ständerna i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag förklarar, att ett bidrag af minst 750,000 R:dr skulle årligen på Statsverket till fonden utgå, dels ock att Ständerna uti de anförda orden af deras vid 1860 års Riksdag fattade beslut gifvit en särskild bekräftelse på Kongl. Maj:ts dispositionsrätt öfver denna fond, hvilken dispositionsrätt vore föga värd, om man beröfvade fonden dess egentliga inkomst.

Den kalkyl, motionären uppgjort, afsåge att visa, det de i staten upptagna utgifter från denna fond kunde för år 1869 bestridas utaf redan befintliga tillgångar, nemligen dels den vid 1868 års slut beräknade behållningen och dels de ränte- och kapitalinbetalningar å fondens utestående fordringar, som kunde väntas ske under år 1869. Men motionären hade dervid beräknat utgifterna under den förutsättning, att någon annan anvisning på fonden icke skulle ega rum detta år, än hvad den permanenta staten upptog. Nu förhölle det sig emellertid så, att för detta år redan vore å fonden anvisade ej mindre ett lån å 20,000 R:dr, än äfven ett bidrag till Telegrafverket af 94,400 R:dr, hvilka belopp icke funnes i den ordinarie utgiftsstaten upptagne. Dessutom hvilade oföredragna hos Kongl. Maj:t flera ansökningar om lån ur denna fond till ett sammanlagdt belopp af mellan 100,000 och 200,000 R:dr. Ett bifall till motionärens framställning skulle således innefatta ett beslut från Riksdagens sida att, utan Kongl. Maj:ts derom uttalade åsigt, indraga handels- och sjöfartsfondens egentliga årsinkomst samt dymedelst tillintetgöra betydelsen af den Kongl. Maj:t tillförsäkrade dispositionsrätten, hvilken under ifrågavarande år 1869 blefve snart sagdt ingen.

I den af Riksdagen Kongl. Maj:t tillförsäkrade dispositionsrätt öfver handels och sjöfartsfonden torde någon rubbning icke böra ifrågasättas; men då Utskottet vid gjorda beräkningar funnit, att utan fondens minskning, dess utgifter för nästkommande år kunna med ett vida mindre anslag än det nu därför uppförda, och i öfrigt påräkneliga inkomster bestridas, samt Statsverkets betryckta ställning gör nödvändigt att, der sådant utan verklig olägenhet kan ske, så mycket som möjligt inskränka utgifterna, tvekar Utskottet icke att tillstyrka,

a) att Riksdagen må Herrar Nils Larsous och Jöns Pehrssons framställningar i den mån bifalla, att anslaget till handels- och sjöfartsfonden nedsättes till ett belopp af 250,000 R:dr; och

b) att Kongl. Maj:ts nådiga förslag om förändring af anslagets rubrik må af Riksdagen bifallas.

Statens Jernvägstrafik.

Angående utgifterna för Statens jernvägstrafik. 25:o. I fråga om anvisandet af erforderliga medel till de med denna trafik förenade utgifter kommer Utskottet framdeles att, efter pröfning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning i ämnet, afgifva särskildt utlåtande, hvilket Utskottet här endast skolat anmäla.

Öfriga anslag. 26:o. Herr *Jöns Pehrsson* har uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 268), bland annat, anhållit, det Stats-Utskottet ville tillse, i hvilka delar det finnes möjlighet göra indragningar i de speciela summorna på Sjette Hufvudtiteln, och en af Herr *Carl Anders Larsson* i samma Kammare väckt motion (N:o 278) innefattar, bland annat, det yrkande, att Riksdagen måtte besluta indragning eller nedsättning af alla sådana anslag på Sjette Hufvudtiteln, som icke motsvara det med dem åsyftade ändamål. Men då Utskottet efter noggrann pröfning af de särskilda anslagsbehofven under denna Hufvudtitel icke funnit anledning dervid framställa andra förslag än de här ofvan gjorda, hemställer Utskottet,

att öfriga under Sjette Hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag må bestämmas till enahanda belopp, som nu i gällande Riksstat äro upptagna;

kommande, i följd af hvad Utskottet sålunda tillstyrkt och föreslagit samt med tillämpning af Riksdagens beslut att spanmålens förslagspris höjes med 10 öre för kubikfoten, hufvudtiteln att minskas med 483,400 R:dr och dess slutsumma, sedan för jemnande deraf anslaget till skrifmaterialier och expenser blifvit med 75 öre nedsatt, att uppgå till 3,443,500 R:dr, på sätt närlagde Tab. Litt. A. närmare utvisar; hvarförutan under denna Hufvudtitel komma att uppföras anslag för utgifterna vid Statens jernvägstrafik, hvilka af Kongl. Maj:t beräknats till 4,150,000 R:dr.

27:o. Slutligen anser sig Utskottet böra anmäla, att, med anledning af de i Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof gjorda framställningar om anvisande af medel för kanal- och slussanläggningar, för hamnbyggnader, för anläggning af nya samt förbättrande eller onläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar, för befrämjande af utdikningar och vattenaftappningar m. fl. allmänna arbeten. Utskottet, i likhet med hvad vid närmast föregående riksdagar iakttagits, öfver dessa frågor kommer att särskildt Utlåtande afgifva; äfvensom Utskottet framdeles kommer att meddela yttrande angående Herr *Ola Lassons* (i motion N:o 31 mom. 2 väckta förslag om reglering af landssekreterarnes aflöning.

*Anslag för
kanal- och
slussanlägg-
ningar m. m.*

Stockholm den 27 Februari 1868.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arv. Fr:son Posse.

Reservationer :

Grefve *L. af Ugglas* anmälde, att han ej deltagit i Utskottets beslut under punkten 2, angående Kommers-kollegium.

Vid 17:de punkten (angående anslag för en väfskola i Borås): af Grefve *Arvid Fr:son Posse*, Herrar *L. J. Hierta*, *Carl Ifvarsson*, *Erik Ersson*, *P. O. Hörnfeldt* och *Per Nilsson i Espö*;

af Herr *Carl Anders Larsson* "på den grund att förra Riksdagen afslog Grefve *E. Sparres* motion om endast hälften af den nu äskade summan, äfvensom derföre att berörda skola kan använda det ordinarie anslaget, 12,000 R:dr, på ett sätt, som medför det åsyftade ändamålet, utan att belasta Statsverket med nämnda utgifter."

Vid 24 punkten mom. a (angående anslag till handels- och sjöfartsfonden):

af Grefve *L. af Ugglas*: "På grund af en till 1856—1858 års Riksdag framställd nådig Proposition beslöto Rikets då församlade Ständer att, i stället för den till 10 procent af tullbeloppet bestämda afgift, som till handels- och sjöfartsfonden ingick, ett belopp af minst 750,000 R:dr skulle af inflytande tullmedel till Konvoj-kommisariatet inbetalas; börande, då tullinkomsterna öfverstiga 15,000,000 R:dr, ersättningsanslaget ökas med 5 procent på det öfverskjutande tullbeloppet.

Vid 1860 års riksdag framställde Rikets Ständer underdånig anhållan, att Konvoj-kommissariatet måtte indragas; bifogande härvid den uttryckliga förklaring, att "förslaget icke åsyftade någon åtgärd, som kunde leda till inskränkning i den myndighet, hvilken Kongl. Maj:t egde att öfver handels- och sjöfartsfonden utöfva, lemmande fondens förflyttning till Statskontoret denna dispositionsrätt oförändrad." — Med början af nu ingångna år har fonden till Statskontoret blifvit öfverflyttad.

Denna Kongl. Maj:ts åtgärd var knappt vidtagen, förrän, uti afgifven motion, Herr Nils Larson föreslog, att det vederlag af 750,000 R:dr, som blifvit till fonden anslaget, skulle för år 1869 indragas; grundande motionären sin framställning deruppå, att de besparingar handels- och sjöfartsfonden vid slutet af innevarande år — enligt hans förmenande — skulle ega, jemte inflytande ränta och andra inkomster, kunde betäcka fondens utgifter nästkommande år. — Denna motion har af Stats-Utskottet blifvit så till vida tillstyrkt, att Utskottet förordar vederlagets nedsättande till 250,000 R:dr.

Uppenbart är att rättsfrågan här är den förherrskande. Har Utskottet, har Riksdagen, sedan den tillförsäkrat Kongl. Maj:t full dispositionsrätt af nämnda fond, rättighet att utan Kongl. Maj:ts medgifvande rubba detta aftal? — Inom Utskottet har framhållits, att dispositionsrätten endast skulle röra sjelfva fonden, men icke betingade att tillskotten skulle oförändrade dit ingå; det vill säga, tillförsäkrade egendomen men icke dennas inträder, genom hvilka samma egendom vidlådande förbindelser skulle kunna fyllas. Jag behöfver knappt påpeka det advokatoriska uti denna argumentation. Jag behöfver det så mycket mindre, som, äfven om man antog densamma, rättsförhållandet icke blefve förbättradt. De utgifter, som åligga denna fond, dels till föremål tillhörande sjelfva fondens verksamhet, dels på grund af erbjudanden af Kongl. Maj:t gjorda — ibland hvilka må nämnas inlösande af Öresunds- och Schelde-tullarne — uppgå enligt motionärens egen uppgift till något öfver 655,000 R:dr, hvartill ytterligare komma 50,000 R:dr såsom bidrag till en pensionsanstalt för sjönän. Att betäcka denna utgift anslår nu Utskottet 250,000 R:dr, hvilka, tillagda fondens årsinkomst — som af motionären beräknas till 234,000 R:dr, men som för åren 1864—1866 i medeltal endast utgjort 151,309 R:dr — gifva en summa af, i rundt tal, 400,000 R:dr. En brist förefinnes således af 300,000 R:dr, som icke kan fyllas, med mindre än att, såsom motionären äfven tydligen påpekar, fondens besparingar tillgripas. Huruvida sådana verkliga komma att förefinnas, är mer än tvifvelaktigt. Men äfven om så blefve förhållandet, torde skilnad icke kunna göras emellan sjelfva fonden och de besparingar, som dess förvaltning kunnat lemna. Ett tillgrepp af de sednare är ett tillgrepp af den förra, är ett ingrepp uti den utslutande dispositionsrätt, som blifvit Kongl. Maj:t tillförsäkrad.

Det är emot denna åtgärd, som jag nedlägger den allvarligaste reservation. Ej nog med att detta beslut *måste* framkalla en konflikt Statsmagterna emellan, det

kan äfven för lång tid rubba det förtroende som för dessa Statsmagters goda samverkan är nödvändig.

Man torde vilja fråga mig, huruvida jag anser att nedsättning uti det år 1857 bestämda anslaget till handels- och sjöfartsfonden under inga förhållanden böra ega rum. — Påtagligt är att då — såsom äfven af motionen synes — afgifterna till *konvoj-kassan* af ålder genom Kongl. kungörelser bestämdes och äfven regeringen af år 1835 — genom hvilken afgiften till 10 procent af tullbeloppet sattes — skedde genom sådan kungörelse, föranledd af Rikets Ständers *hemställan*, Kongl. Maj:t icke kunde år 1857 afse att utbyta en fonden sålunda tillkommande inkomst emot ett osäkert, öfvergående anslag, utan emot ett för framtiden bestämdt och försäkradt. Icke heller kan med fog anmärkning göras emot det sätt, uppå hvilket fondens medel och besparingar blifvit använda, enär med dem blifvit bestridda utgifter, som eljest genom dryga direkta anslag måst betäckas — exempelvis de elektriska telegraferna, hvilkas anläggning, m. m. fonden bestridt med en kostnad öfverstigande tre och en half millioner. Detta oaktadt anser äfven jag, att, om det skulle visa sig att fondens årsinkomster blefve öfverflödande och om man ur konstitutionel synpunkt pröfvar riktigare att genom bestämda anslag understödja hvad eljest Kongl. Maj:t med de uppkomna besparingarne kunde ombesörja, en framställning till Kongl. Maj:t bör göras om nedsättande af det anslag, som ifrån Statsverket fonden tillflyter; en framställning, som säkerligen komme att beaktas. Till en sådan är dock tidpunkten ännu icke inne, enär räkenskaperna utvisa att — om ifrån fondens tillgångar afdrages den ingenting afkastande fordran, som fonden af Telegrafverket eger — det återstående kapitalet under åren 1864—1866 minskats med nära 240,000 Riksdaler.“

af Herrar *J. M. Björnstjerna* och *F. W. Leijonancker*.

af Herr *C. F. Wærn*, som, jemte det han såsom sin reservation upptog andra utgiftsafdelningens förslag till yttrande angående denna punkt, särskildt reserverade sig emot Utskottets förmenande, att handels- och sjöfartsfondens inkomster, efter ett afdrag af 500,000 R:dr, skulle vara tillräckliga till bestridande af dess utgifter, utan att sjelfva fonden behöfde anlitas, såsom icke med verkliga förhållandet öfverensstämmande.

Andra Utgiftsafdelningens förslag till yttrande lydde sålunda:

“I sammanhang med denna motion, hvilken blifvit till Stats-Utskottet remitterad, har Utskottet jemväl fått del af ett vid remissen deraf utaf Statsrådet och Chefen för Civil-departementet afgifvet yttrande, deri, bland annat, anförts, hurusom Rikets Ständer

samt dymedelst tillintetgöra betydelsen af den Kongl. Maj:t tillförsäkrade dispositionsrätten, hvilken under ifrågavarande år 1869 blefve snart sagdt ingen.

Med afseende å hvad Chefen för Civil-departementet sålunda anförts och då Rikets Ständer uti ofvan åberopade underdåniga skrifvelse af den 22 Oktober 1860,

efter föregången utredning af handels- och sjöfartsfondens tillkomst och användning, uttryckligen förklarar, att fondens öfverflyttning till Statskontoret icke åsyftade någon inskränkning i den myndighet Kongl. Maj:t deröfver egde utöfva, utan lemnade dispositionsrätten af densamma oförändrad, får Utskottet, som tagit kännedom om handels- och sjöfartsfondens räkenskaper för de sednare åren och dervid funnit berörda fond äfvensom de till densamma anslagna medel väl behöfliga för dermed afsedda ändamål, hemställa,

att Herr Nils Larsons omförmälda motion icke må till någon åtgärd föranleda.“

af Herrar *R. Montgomery-Cederhjelm* och *N. H. Selander*.

af Friherre *N. A. Silfverschöld*: “Emot Stats-Utskottets fattade beslut, att å det vid 1856 års riksdag för handels- och sjöfartsfonden bestämda anslag, 750,000 R:dr, tillstyrka indragning af 500,000 R:dr, får jag anmäla min reservation, emedan, enligt min mening, Riksdagen ej ensam eger rätt, att genom minskning eller indragning af förenämnda anslag göra någon inskränkning i den fria dispositionsrätt af denna fond och dess intrader, hvarom Rikets Ständer, vid 1860 års riksdag, Kongl. Maj:t tillförsäkrat.“

Häruti instämde Friherre *F. A. Funck* och Herr *J. O. Geijer*.

af Herr *F. Brusewitz*.

Tab. Litt. A. Riks-statens Sjette Hufvudtitel.

1868 års Riks-stat anslår:												Förslag till blifvande Riks-stat:																	
Penningar.		Spannmål.										Summa Riksmünt.		Penningar.		Spannmål.										Summa Riksmünt.			
		Indelta räntor, enligt markgång på förslag.					Oindelt.									Indelta räntor, enligt markgång på förslag.					Oindelt.								
		Mätt.		Värde å 2 R:dr kbfn.			Mätt.		Värde förslagsvis å 2 R:dr kbfn.							Mätt.		Värde å 2 R:dr 10 öre kbfn.			Mätt.		Värde förslagsvis å 2 R:dr 10 öre kbfn.						
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kft.	k.	R:dr.	ö.	Kft.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kft.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.						
Civil-Departementet.																													
36,000												36,000		36,000										36,000					
17,000												17,000		17,000										17,000					
45,600												45,600		45,600										45,600					
88,750												88,750		88,750										88,750					
29,700												29,700		29,700										29,700					
97,300												97,300		97,300										97,300					
6,000												6,000		6,000										6,000					
77,267												77,267		77,267										77,267					
1,067,390	82	154,079	69	5,886	6	11,773	20	7,749	3	15,498	60	1,248,742	31																
Statsråden utan Departement 3 å 12,000 Rdr Departements-chefen Departementets Expedition Kommers-kollegium: Nuvarande anslaget 88,750: — Afgår: Aflyningen för en indragen registratorsbefattning 2,200: — hvarifrån likväl afräknas ett den kvarvarande registratorn och arkivariern hos Kollegium tillagdt arvode af 400: — 1,800: — Statistiska Tabell-kommissionen: Aflöningsmedel för Statistiska Centralbyrån 15,450: — Reservations-anlagen: Till Bibliothekets underhållande 1,000: — » arfvoden af tillfälliga biträden 7,250: — » det officiella statistiska trycket 5,000: — » en statistisk tidskrift 1,000: — 14,250: — Landtmäteristaten För Rikets ekonomiska karteverk, Reservations-anslag Öfverståthållare-embetet Landsstaterna i länen: Penningar: Nuvarande beloppet 1,067,390: 82. Tillkommer: Ersättning till landsstatstjenstemän för af dem franträdde boställen 6,474: — Värdet af här nedan för Landskamreraren i Skaraborgs län afdragna oindelta spannmål 214 kbfn. 2 kr 428: 40. 6,902: 40. 1,074,293: 22. Afgår: Af Landshöfdingens i Kronobergs län aflöning 125: — 2 nye a aflöningsstaterna för Skaraborgs och Gefleborgs län odiskonerade belopp 94: 40. 219: 40. 1,074,073: 82. Indelta räntor: Nuvarande beloppet 154,079: 69. Afgår: Räntor af till Statsverket indragna boställen 617: 41. 153,462: 28. Tillkommer: Värdet af här nedan för Landshöfdingen i Skaraborgs län afräknade oindelta spannmål 1 kbfn. 2 kr 2: 40. 153,464: 69. Oindelt spannmål: Nuvarande anslag 5,886: 6. 11,773: 20. Tillkommer förhöjning i värdet till 2 R:dr 10 öre pr kbfn. 588: 66. Sigr 5,886: 6. 12,361: 86. Oindelt spannmål: Nuvarande anslag 7,749: 3. 15,498: 60. Afgår: Af den vid sistlidne riksdag för Landshöfdingen i Skaraborgs län uppförda ersättning för afskrifna mjöl- och sågqvvarsräntor 1: 2. 2: 40. Den under Landskamrerarelönen i samma län inbegripna spannmål 214: 2. 428: 40. 215: 4. 430: 80. Återstår: 7,533: 9. 15,067: 80. Tillkommer: Förhöjning i värdet till 2 R:dr 10 öre pr kbfn. 753: 39. Sigr 7,533: 9. 15,821: 19. Särskildt förslagsanslag för Landsstaterna i länen. Landshöfdingens i Wester-Norrlands län lön: Till bestridande af lösen för åtskilliga i länen ingående räntepersedlar 5,000 Gästgifvares friheter: Penningar såsom i 1865 års Riks-stat 1,039: 13. Indelta räntor dito dito 17,423: 71. Oindelt spannmål: Nuvarande anslag 4: 1. 8: 20. Tillkommer förhöjning i värdet till 2 R:dr 10 öre pr kbfn. 41: 41. Sigr 4: 1. 8: 61. Oindelt spannmål: Nuvarande belopp 38: 1. 76: 20. Tillkommer förhöjning i värdet till 2 R:dr 10 öre pr kbfn. 3: 81. Sigr 38: 1. 80: 01. Till lättnad för skjutsningstungan, der den genom entreprenad bestrides och är särdeles tryckande, Reservations-anslag Färjor och färjekarlar: Penningar såsom i 1865 års Riks-stat 50: — Indelta räntor dito dito 184: 69. Oindelt spannmål: Nuvarande anslag 17: 7. 35: 40. Tillkommer förhöjning i värdet till 2 R:dr 10 öre pr kbfn. 1: 77. Sigr 17: 7. 37: 17.																													
S:gr	1,596,096	95	171,688	09	5,908	4	11,816	80	7,787	4	15,574	80	1,795,176	64	S:gr	1,600,979	95	171,073	08	5,908	4	12,407	64	7,572	—	15,901	20	1,800,361	87
Tpt	1,596,096	95	171,688	09	5,908	4	11,816	80	7,787	4	15,574	80	1,795,176	64	Transport	1,600,979	95	171,073	08	5,908	4	12,407	64	7,572	—	15,901	20	1,800,361	87

1868 års Riks-stat anslår:													Förslag till blifvande Riks-stat:																
Tpt	Penningar.		Spann mål.										Summa Riksmünt.		Tpt	Penningar.		Spann mål.										Summa Riksmünt.	
			Indelt på förslag.				Oindelt.											Indelt på förslag.				Oindelt.							
			Mått.	Värde å 2 R:dr kbfn.	Mått.	Värde förslagsvis å 2 R:dr kbfn.	Mått.	Värde å 2 R:dr kbfn.	Mått.	Värde förslagsvis å 2 R:dr kbfn.	Mått.	Värde å 2 R:dr kbfn.						Mått.	Värde förslagsvis å 2 R:dr kbfn.	Mått.	Värde å 2 R:dr kbfn.	Mått.	Värde förslagsvis å 2 R:dr kbfn.						
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kft.	k.	R:dr.	ö.	Kft.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kft.	k.	R:dr.	ö.	Kft.	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.				
	1,596,096	95	171,688	09	5,908	4	11,816	80	7,787	4	15,574	80	1,795,176	64															
	63,000												63,000												63,000				
	12,000												12,000												12,000				
	164,600												164,600												164,600				
	42,450												42,450												42,450				
	40,900												40,900												40,900				
	49,545												49,545												49,545				
	216,300												216,300												216,300				
	25,500												25,500												25,500				
	44,300												44,300												44,300				
	22,500												22,500												22,500				
	7,500												7,500												7,500				
	8,702	58	23,845	32									8,702	58	23,845	32									8,702	58			
	16,100												16,100												16,100				
Sgr	713,397	58	23,845	32									713,397	58	23,845	32									713,397	58			
	110,000												110,000												110,000				
	4,500												4,500												4,500				
	2,700	36	2,946	27									2,700	36	2,946	27									2,700	36			
	750,000												750,000												750,000				
	440,000												440,000												440,000				
	50,023	43											50,023	43											50,023	43			
	15,000												15,000												15,000				
	15,000												15,000												15,000				
Sgr	1,387,223	79	2,946	27									1,387,223	79	2,946	27									1,387,223	79			
Sa	3,696,718	32	198,479	68	5,908	4	11,816	80	9,942	6	19,885	20	3,926,900												3,926,900				

Ann. Denna Hufvudtittels slutsumma är således nedsatt med 483,400 R:dr; kommande dock å Hufvudtitteln att uppföras anslag för utgifterna vid Statens jernvägstrafik, hvilka af Kongl. Maj:ts beräknats till 4,150,000 R:dr.

Tab. Litt. B.

Extra Statsregleringens anslag under Sjette Hufvudtiteln.

	Stats-Ut- skottet föreslår.	
	R:dr.	öre
<i>Civil-departementets Expedition:</i>		
Arfvode åt ett biträde vid de kommunala ärendenas beredning och expedierande	1,800	—
<i>För rikets ekonomiska karteverk</i>	30,000	—
<i>Skiften och afvittringar</i>	120,000	—
<i>Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar:</i>		
Till utdelande vid allmänna landbruksmöten af prisbelöningar för husdjur, redskap, maskiner m. m.	6,000:	—
Till prisbelöningar vid täflingsmöten med gödboskap, smör, ost, fläsk och kött å de orter inom landet, der det kan finnas tjenligast dem anställa och der Hushållningssällskapen vilja förena sig om sammanskott af medel till dessa utställningar	3,000:	—
Till understöd åt personer af mankønet för genomgående af fullständig lärokurs i boskaps uppfödande och skötsel, mjölkning m. m.	2,000:	—
Till reseunderstöd åt utexaminerade landbrukslärningar	1,500:	—
Till understöd åt Svenska Trädgårdsföreningens elevskola	4,500:	—
Till fortsättande af de geologiska undersökningarne och utgifvande af derpå grundade kartor	60,000:	—
	77,000	—
Transport	228,800	—

Hör till Stats-Utskottets Utlåtande, 1868, N:o 30.

	Transport	228,800	
<i>Undervisnings-anstalter för slöjderna:</i>			
För inrättande af en i samband med den tekniska elementarskolan i Borås stående väfskola:			
a) Till första uppsättningen af maskiner och redskap	4,500: —		
b) För skolans underhåll	3,000: —	7,500	
<i>Undervisningsanstalter för handel och sjöfart:</i>			
Till beredande af fortsatt undervisning åt elever vid Skeppsbyggeri-institutet i Carlskrona		3,000	
<i>Diverse anslag:</i>			
Till aflöning åt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader samt dess tjänstebiträden	32,800: —		
Till undersökningar och expenser för allmänna arbeten	30,000: —		
Till arvoden för ingenjörselevers undervisande vid krigshögskolan	3,000: —		
Till understöd vid utrikes resors företagande af Väg- och Vattenbyggnadskorpens medlemmar	2,000: —	67,800	
	Summa	307,100	